

ఆంధ్రప్రదేశ్: IFWCS కింద 'ప్రమాణ్' (PRAMAAN) సర్టిఫికేషన్ పొందిన తొలి రాష్ట్రం

ప్రధానాంశం:

భారత ప్రభుత్వానికి చెందిన **Indian Forest and Wood Certification Scheme (IFWCS)** కింద 'Pramaan' (ప్రమాణ్) సర్టిఫికేషన్ పొందనున్న దేశంలోనే మొదటి సంస్థగా **ఆంధ్రప్రదేశ్ అటవీ అభివృద్ధి సంస్థ (APFDC)** నిలిచింది.

1. IFWCS మరియు 'ప్రమాణ్' అంటే ఏమిటి?

- **పూర్తి పేరు:** Programme for Recognition and Accreditation of Sustainable Management Practices for Agroforestry and Natural Forestry Resources.
- **ప్రారంభం:** 2023లో కేంద్ర పర్యావరణ, అటవీ మరియు వాతావరణ మార్పుల మంత్రిత్వ శాఖ దీనిని ప్రారంభించింది.
- **ఉద్దేశ్యం:** అడవులు మరియు వ్యవసాయ అటవీ (Agroforestry) వనరుల స్థిరమైన నిర్వహణను ప్రోత్సహించడం. ఇది స్వచ్ఛందంగా మార్కెట్ ఆధారిత ప్రోత్సాహకాలను అందించే పథకం.
- **నిర్వహణ సంస్థ:** ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఫారెస్ట్ మేనేజ్మెంట్ (IIFM), భోపాల్.

2. ఎవరికి, ఎందుకు లభించింది?

- **లబ్ధిదారు:** APFDC (ఆంధ్రప్రదేశ్ అటవీ అభివృద్ధి సంస్థ).
- **ఉత్పత్తి:** అటవీ ప్రాంతం వెలుపల సాగు చేసే **యూకలిప్టస్ (Eucalyptus)** కర్ర మరియు ఇతర ఉత్పత్తుల కోసం.
- **ప్రయోజనం:** ఈ సర్టిఫికేషన్ వల్ల ఉత్పత్తులకు అంతర్జాతీయ మార్కెట్లలో గుర్తింపు లభిస్తుంది, తద్వారా రైతులకు మరియు పరిశ్రమలకు మెరుగైన ఆదాయం సమకూరుతుంది.

3. అంచనా వేసే ప్రమాణాలు (ASSESSMENT STANDARDS):

సర్టిఫికేషన్ ఇచ్చే ముందు రెండు ప్రధాన ప్రమాణాలను పరిశీలిస్తారు:

1. **Indian Forest Management Standard:** ఇందులో 8 క్రైటీరియా, 73 ఇండికేటర్లు మరియు 253 వెరిఫైయర్లను తనిఖీ చేస్తారు.
2. **Trees Outside Forests Management Standard:** ఇందులో 5 క్రైటీరియా, 22 ఇండికేటర్లు మరియు 76 వెరిఫైయర్లను తనిఖీ చేస్తారు.

4. ప్రాముఖ్యత (KEY INDICATORS):

- అటవీ ఉత్పత్తుల యొక్క చట్టబద్ధత (Legality) మరియు మూలాలను గుర్తించే విధానం (Traceability) ఈ సర్టిఫికేషన్ ద్వారా నిర్ధారించబడుతుంది.
- పర్యావరణం, ఆర్థికం మరియు సామాజిక భద్రత వంటి పారామితుల ఆధారంగా స్వతంత్ర సంస్థలు ఫీల్డ్ ఆడిట్ నిర్వహిస్తాయి.

- కాఫీ, రబ్బరు, కలప, విత్తనాలు మరియు నూనెలు వంటి సుమారు 1,035 ఉత్పత్తులను ఈ స్కీమ్ కింద పరిగణనలోకి తీసుకుంటారు.

పరీక్షల కోసం క్వీక్ బిట్స్ (QUICK BITS FOR EXAMS):

- IFWCS ను ఏ మంత్రిత్వ శాఖ నిర్వహిస్తుంది? - కేంద్ర పర్యావరణ, అటవీ మరియు వాతావరణ మార్పుల మంత్రిత్వ శాఖ.
- IFWCS కింద 'ప్రమాణ్' పొందిన తొలి సంస్థ ఏది? - APFDC (ఆంధ్రప్రదేశ్).
- ఈ పథకాన్ని ఏ సంస్థ పర్యవేక్షిస్తుంది (Operating Agency)? - IIFM, భోపాల్.
- APFDC కి ఏ ఉత్పత్తికి గానూ ఈ సర్టిఫికేట్ లభించింది? - యూకలిప్టస్ (Trees outside forest areas).

ANDHRA LIFE FOR NATURE SUMMIT 2026: కీలక ముఖ్యాంశాలు**సదస్సు నేపథ్యం:**

- **వేదిక:** విజయవాడ (హయత్ ప్లేస్).
- **తేదీలు:** 2026 మార్చి 17 మరియు 18.
- **ప్రధాన ఇతివృత్తం (Theme):** సుస్థిరత (Sustainability) మరియు వాతావరణ స్థితిస్థాపకత (Climate Resilience).

1. సదస్సు ఉద్దేశ్యం:

- పాలసీ మేకర్లు, శాస్త్రవేత్తలు, మీడియా ప్రతినిధులు మరియు కమ్యూనిటీ ప్రాక్టీషనర్లను ఒకే వేదికపైకి తీసుకురావడం.
- **తొలిరోజు (Day 1):** 'పాలన మరియు అభివృద్ధి ప్రణాళికలో పర్యావరణాన్ని ఏకీకృతం చేయడం' (Integrating Ecology into Governance) అనే అంశంపై రౌండ్ టేబుల్ సమావేశం.
- **రెండవ రోజు (Day 2):** పర్యావరణ పరిరక్షణ చర్యలను ముందుకు తీసుకెళ్లడంలో సమాజం, సంస్థలు, సివిల్ సొసైటీ మరియు మీడియా భాగస్వామ్యంపై చర్చ.

2. ఆంధ్రప్రదేశ్ గ్రీన్ అంబాసిడర్ అవార్డులు (AP GREEN AMBASSADOR AWARDS):

ఈ సదస్సు ముగింపు వేడుకల్లో భాగంగా ఇద్దరు ప్రముఖ వ్యక్తులకు ఈ అవార్డులను ప్రధానం చేయనున్నారు:

1. **కొమెర అంకారావు (Komera Anka Rao):** నల్లమల అటవీ ప్రాంతంలో ఆయన చేసిన పర్యావరణ పరిరక్షణ (Conservation) కృషికి గానూ ఈ అవార్డు దక్కింది.
2. **సౌందర్య మనోహరి వెలమతి (Soundarya Manohari Velamati):** గ్రామీణాభివృద్ధి, నీటి వనరుల పునరుద్ధరణ (Water Restoration) మరియు మహిళల నేతృత్వంలోని కమ్యూనిటీ కార్యక్రమాలకు చేసిన కృషికి గానూ ఈ అవార్డు లభించింది.

3. ముగింపు సెషన్ (FINALE SESSION):

- **శీర్షిక:** "సహజ సంవాద: అడ్వాన్సింగ్ రీజెనరేటివ్ డెవలప్ మెంట్ ఇన్ ఆంధ్రప్రదేశ్" (Sahaja Samvad: Advancing Regenerative Development in AP).
- **లక్ష్యం:** రాష్ట్రంలో పునరుత్పాదక అభివృద్ధిని వేగవంతం చేయడం.

4. కీలక భాగస్వామ్య సంస్థలు:

- CMS వాతావరణ్ (CMS Vatavaran).
- ది హాబిటాట్స్ ట్రస్ట్ (The Habitats Trust).
- సి. రాఘవాచారి మీడియా అకాడమీ ఆఫ్ ఆంధ్రప్రదేశ్.

పరీక్షల కోసం క్వీక్ బిట్స్ (QUICK BITS FOR EXAMS):

- **ఆంధ్ర లిఫ్ ఫర్ నేచర్ సమ్మిట్ 2026 ఎక్కడ జరిగింది?** - విజయవాడ.
- **నల్లమల ప్రాంత పరిరక్షణకు గానూ గ్రీన్ అంబాసిడర్ అవార్డు పొందింది ఎవరు?** - కొమెర అంకారావు.
- **నీటి పునరుద్ధరణ మరియు మహిళా సాధికారతకు కృషి చేసిన ఏ పర్యావరణవేత్తకు అవార్డు దక్కింది?** - సౌందర్య మనోహరి వెలమటి.
- **సమ్మిట్ ముగింపు సెషన్ పేరు ఏమిటి?** - సహజ సంవాద.

వరల్డ్ హైపర్ టెన్షన్ డే (WORLD HYPERTENSION DAY) క్యాంపెయిన్: ఆంధ్రప్రదేశ్ కు జాతీయ గుర్తింపు

ప్రధానాంశం:

ప్రపంచ రక్తపోటు దినోత్సవం (World Hypertension Day) సందర్భంగా నిర్వహించిన అవగాహన కార్యక్రమాలలో **ఆంధ్రప్రదేశ్** మరియు **కర్ణాటక** రాష్ట్రాలు సంయుక్తంగా దేశంలోనే **ప్రథమ స్థానాన్ని (1st Place)** కైవసం చేసుకున్నాయి.

1. నేపథ్యం (BACKGROUND):

- **తేదీ:** ప్రతి సంవత్సరం **మే 17న** ప్రపంచ రక్తపోటు దినోత్సవాన్ని నిర్వహిస్తారు.
- **కేంద్ర మార్గదర్శకాలు:** గత ఏడాది కేంద్ర ప్రభుత్వం మే 17 నుండి జూన్ 16 వరకు నెల రోజుల పాటు ప్రత్యేక అవగాహన కార్యక్రమాలు నిర్వహించాలని మార్గదర్శకాలను జారీ చేసింది.

2. ఆంధ్రప్రదేశ్ సాధించిన గుర్తింపు:

- **ర్యాంకింగ్:** కేంద్ర ప్రభుత్వం నియమించిన ప్రత్యేక నిపుణుల కమిటీ నివేదికల ఆధారంగా ప్రకటించిన ర్యాంకింగ్ లో ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రథమ స్థానంలో నిలిచింది.
- **అవలంబించిన పద్ధతులు:** ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం అవగాహన కల్పించడానికి కింది వినుత్తు పద్ధతులను ఉపయోగించింది:
 - బుర్రకథలు (Burrakatha performances).

- జానపద గీతాలు (Folk songs).
- లఘు చిత్రాలు (Short films) మరియు ప్రసంగాలు.
- విద్యార్థులకు పోటీలు మరియు ర్యాళీలు.

3. ఎగ్జామ్ పాయింట్ ఆఫ్ వ్యూ ముఖ్యాంశాలు:

- **నిర్వహణ సంస్థ:** కేంద్ర ఆరోగ్య మరియు కుటుంబ సంక్షేమ మంత్రిత్వ శాఖ.
- రాష్ట్రాలన్నీ తాము నిర్వహించిన కార్యక్రమాల వివరాలను డిజిటల్ రూపంలో కేంద్రానికి సమర్పించాయి.
- **ఆరోగ్య రంగంపై ప్రభావం:** అసంక్రమిత వ్యాధుల (Non-Communicable Diseases - NCDs) నియంత్రణలో ఆంధ్రప్రదేశ్ చేస్తున్న కృషికి ఈ గుర్తింపు ఒక నిదర్శనం.

పరీక్షల కోసం క్వీక్ బిట్స్ (QUICK BITS FOR EXAMS):

- ప్రపంచ రక్తపోటు దినోత్సవం (World Hypertension Day) ఎప్పుడు? - మే 17.
- హైపర్ సెన్సన్ అవగాహన కార్యక్రమంలో మొదటి స్థానంలో నిలిచిన రాష్ట్రాలు ఏవి? - ఆంధ్రప్రదేశ్ మరియు కర్ణాటక.
- ఏపీ హెల్త్ అండ్ ఫ్యామిలీ వెల్ఫేర్ కమిషనర్ ఎవరు? - జి. వీరపాండియన్.
- ఏపీలో ఏ కళారూపం ద్వారా హైపర్ సెన్సన్ అవగాహన కల్పించారు? - బుర్రకథ.

సైలెంట్ వ్యాలీలో అరుదైన పీత: గైనాండ్రోమార్పిజం (GYNANDROMORPHY) గుర్తింపు

కీలక ఆవిష్కరణ

పశ్చిమ కనుమలలోని సైలెంట్ వ్యాలీ నేషనల్ పార్క్ (Silent Valley National Park) అడవులలో ఒకే శరీరంలో అటు మగ, ఇటు ఆడ జీవ లక్షణాలను కలిగి ఉన్న ఒక అరుదైన మంచి నీటి పీతను శాస్త్రవేత్తలు కనుగొన్నారు.

- **జాతి పేరు (Species):** వేలా కార్లి (Vela carli).
- **కుటుంబం (Family):** గెకార్సినుసిడే (Gecarcinucidae).

గైనాండ్రోమార్పిజం (GYNANDROMORPHY) అంటే ఏమిటి?

ఒక జీవి తన శరీరంలో మగ మరియు ఆడ రెండు రకాల లైంగిక లక్షణాలను ప్రదర్శించే అరుదైన జీవక్రియ స్థితిని 'గైనాండ్రోమార్పిజం' అంటారు.

- ఈ పీతలలో ఒక భాగం పునరుత్పత్తి అవయవాలను (Male reproductive structures) కలిగి ఉండగా, శరీరంలోని ఇతర భాగాలు ఆడ జీవ లక్షణాలను (Gonopores వంటివి) కలిగి ఉన్నాయి.
- క్రస్టేసియన్లలో (Crustaceans) ఈ పరిస్థితి చాలా అరుదుగా కనిపిస్తుంది.

పరిశోధన ముఖ్యాంశాలు

- **తొలి గుర్తింపు:** 'గెకార్సినుసిడే' కుటుంబానికి చెందిన పీతలలో గైనండ్రోమార్పిజం గుర్తించడం ఇదే **మొదటిసారి**.
- **ప్రాంతం:** వేలా కార్లి అనేది మధ్య పశ్చిమ కనుమలలోని ఆడవులు మరియు వాగులలో మాత్రమే కనిపించే ఒక స్థానిక (Endemic) జాతి.
- **పరిశోధకులు:** MES మంపాడ్ కాలేజీకి చెందిన కె.ఎస్. అనూప్ దాస్, కె.టి. ఫాహిస్ మరియు జూలాజికల్ సర్వే ఆఫ్ ఇండియా (ZSI) శాస్త్రవేత్తలు సమీర్ కె. పతి, పూర్ణిమ కుమారి ఈ అధ్యయనం నిర్వహించారు.
- **ప్రచురణ:** ఈ ఆవిష్కరణ అంతర్జాతీయ జర్నల్ అయిన 'Crustaceana' లో ప్రచురితమైంది.

ఎగ్జామ్ పాయింట్ ఆఫ్ వ్యూ ముఖ్యాంశాలు:

- **సైలెంట్ వ్యాలీ నేషనల్ పార్క్ ఎక్కడ ఉంది?** - కేరళ (పశ్చిమ కనుమలు).
- **వేలా కార్లి (Vela carli) అనేది ఏ రకమైన జీవి?** - మంచినీటి పీత (Freshwater Crab).
- **గైనండ్రోమార్పిజం అంటే ఏమిటి?** - ఒకే జీవిలో మగ మరియు ఆడ లక్షణాలు ఉండటం.
- **ఏ పీత కుటుంబంలో మొదటిసారిగా ఈ లక్షణాన్ని గుర్తించారు?** - గెకార్సినుసిడే (Gecarcinucidae).

ఆపరేషన్ సంకల్ప (OPERATION SANKALP): పర్షియన్ గల్ఫ్ లో భారత నౌకాదళం భద్రతా చర్యలు

నేపథ్యం మరియు ప్రస్తుత చర్యలు

పర్షియన్ గల్ఫ్ ప్రాంతంలో ఉద్రిక్త పరిస్థితుల దృష్ట్యా, భారతీయ వాణిజ్య నౌకలకు రక్షణ కల్పించడానికి భారత నౌకాదళం తన యుద్ధనౌకలను మోహరించింది.

- **ప్రాంతం:** పర్షియన్ గల్ఫ్, హార్ముజ్ జలసంధి (Strait of Hormuz) మరియు ఒమన్ గల్ఫ్.
- **రక్షణ పొందిన నౌకలు:** శివాలిక్ (Shivalik), నందా దేవి (Nanda Devi), మరియు జగ్ లాడ్కి (Jag Laadki). ఈ నౌకలు హార్ముజ్ జలసంధిని దాటిన తర్వాత ఒమన్ గల్ఫ్ నుండి భారత యుద్ధనౌకల రక్షణలో ప్రయాణించాయి.

ఆపరేషన్ సంకల్ప (OPERATION SANKALP)

భారత నౌకాదళం ఈ రక్షణ చర్యలను 'ఆపరేషన్ సంకల్ప' కింద చేపట్టింది.

- **ప్రారంభం:** దీనిని జూన్ 2019లో ప్రారంభించారు.
- **ఉద్దేశ్యం:** సముద్ర మార్గాల ద్వారా ప్రయాణించే భారతీయ వాణిజ్య నౌకల భద్రతను నిర్ధారించడం మరియు భారతదేశ సముద్ర ప్రయోజనాలను కాపాడటం.
- **ముఖ్యత:** హౌతి (Houthi) దాడుల వంటి క్లిష్ట సమయాల్లో కూడా ఈ ఆపరేషన్ ద్వారా భారత నౌకలకు రక్షణ కల్పించారు.

ముఖ్యమైన రవాణా వివరాలు

- **జగ్ లాడ్కి (Jag Laadki):** ఈ నౌక సుమారు 80,000 టన్నుల ముడి చమురును రవాణా చేస్తోంది. UAE లోని ఫుజైరా పెరినల్ వద్ద లోడింగ్ జరుగుతున్న సమయంలో జరిగిన దాడి నుండి ఇది తప్పిలో తప్పించుకుంది.
- **శివాలిక్ మరియు నందా దేవి:** ఇవి LPG (వంట గ్యాస్) క్యారియర్లు. ఇవి ముంద్రా మరియు కాండ్లా పోర్టులకు చేరుకుంటున్నాయి. వీటి ద్వారా మొత్తం 92,172 టన్నుల గ్యాస్ రవాణా అవుతోంది.
- **ప్రాధాన్యత:** ఈ నౌకలు రేవుకు చేరుకోగానే ఎటువంటి జాప్యం లేకుండా కార్గోను అన్లోడ్ చేయడానికి 'ప్రయారిటీ బెర్టింగ్' (Priority Berthing) సౌకర్యాన్ని కల్పించారు.

ప్రభుత్వ స్పందన మరియు గణాంకాలు

- **LPG సరఫరా:** సరఫరాలో ఇబ్బందులు ఉన్నప్పటికీ, దేశీయ వినియోగదారులకు వంట గ్యాస్ సరఫరాలో అంతరాయం కలగకుండా పెట్రోలియం మంత్రిత్వ శాఖ చర్యలు తీసుకుంటోంది.
- **ఉత్పత్తి:** సరఫరా నిర్వహణ ఆదేశాల తర్వాత దేశీయంగా LPG ఉత్పత్తి 36% పెరిగింది.
- **అంతర్జాతీయ అంశం:** హార్ముజ్ జలసంధి వద్ద రక్షణ కోసం ఇతర దేశాలు కూడా యుద్ధనౌకలను పంపాలని అమెరికా కోరినప్పటికీ, దీనిపై ద్వైపాక్షిక చర్యలు జరగలేదని విదేశీ వ్యవహారాల మంత్రిత్వ శాఖ స్పష్టం చేసింది.

పరీక్షల కోసం క్వీక్ బిట్స్ (QUICK BITS FOR EXAMS):

- **ఆపరేషన్ సంకల్ప్ దేశానికి సంబంధించినది?** - పర్షియన్ గల్ఫ్ ప్రాంతంలో భారతీయ వాణిజ్య నౌకలకు రక్షణ కల్పించడం.
- **పర్షియన్ గల్ఫ్ మరియు ఒమన్ గల్ఫ్లను కలిపే కీలక జలసంధి ఏది?** - హార్ముజ్ జలసంధి (Strait of Hormuz).
- **ఆపరేషన్ సంకల్ప్ ఏ సంవత్సరంలో ప్రారంభమైంది?** - జూన్ 2019.
- **జగ్ లాడ్కి నౌక ఏ దేశ పెరినల్ వద్ద దాడి నుండి తప్పించుకుంది?** - UAE (ఫుజైరా పెరినల్).
- **షిప్పింగ్ మంత్రిత్వ శాఖ స్పెషల్ సెక్రటరీ ఎవరు?** - రాజేష్ కుమార్ సిన్హా.

కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ అవార్డులు - 2025: ముఖ్యాంశాలు

అవార్డు నేపథ్యం

కేంద్ర సాంస్కృతిక మంత్రిత్వ శాఖ నిర్దేశాల మేరకు మూడు నెలల పాటు నిలిచిపోయిన ఈ అవార్డుల ప్రక్రియ ఎట్టకేలకు పూర్తయింది. సాహిత్య అకాడమీ గుర్తించిన 24 **భారతీయ భాషలలో** ఈ పురస్కారాలను ప్రకటించారు.

ప్రధాన విజేతలు (KEY WINNERS)

పోటీ పరీక్షల దృష్ట్యా కింది రచయితలు మరియు వారి రచనలు చాలా ముఖ్యం:

1. **ఇంగ్లీష్ (English):**
 - **రచయిత:** నవతేజ్ సర్నా (Navtej Sarna - మాజీ దౌత్యవేత్త).
 - **రచన:** *Crimson Spring* (నవల).

2. హిందీ (Hindi):

- రచయిత్రి: మమతా కాలియా (Mamta Kalia).
- రచన: Jeete Jee Allahabad (జ్ఞాపకాలు/Memoir).

3. తమిళం (Tamil):

- రచయిత: సా. తమిళసెల్వన్ (Sa Tamilselvan).
- రచన: Thamizh Sirukathaiyin Thadangal (సాహిత్య విమర్శ/Literary Criticism).

పురస్కార వివరాలు

విజేతలకు అందజేసే బహుమతులు:

- నగదు బహుమతి: ₹1 లక్ష.
- ఇతరాలు: చెక్కబడిన తామ్రపత్రం (Copper Plaque) మరియు శాలువా.

ఎగ్జామ్ పాయింట్ ఆఫ్ వ్యూ క్వీక్ బిట్స్ (QUICK BITS):

- సాహిత్య అకాడమీ ఎన్ని భాషలలో అవార్డులను ప్రధానం చేస్తుంది? - 24 భాషలు (రాజ్యాంగంలోని 8వ షెడ్యూల్లో ఉన్న 22 భాషలతో పాటు ఇంగ్లీష్ మరియు రాజస్థానీ).
- 2025లో ఇంగ్లీష్ విభాగంలో అవార్డు పొందిన నవతేజ్ సర్నా రాసిన నవల ఏది? - *Crimson Spring*.
- మమతా కాలియా ఏ రచనకు గానూ సాహిత్య అకాడమీ పురస్కారం అందుకున్నారు? - *Jeete Jee Allahabad*.
- అవార్డు విజేతకు లభించే నగదు బహుమతి ఎంత? - ₹1,00,000.

98వ అకాడమీ అవార్డులు (OSCARs 2026): పరీక్షా ముఖ్యాంశాలు

ప్రధాన విజేతలు మరియు రికార్డులు

98వ ఆస్కార్ వేడుకల్లో "One Battle After Another" మరియు "Sinners" చిత్రాలు అత్యధిక ప్రాధాన్యతను సంతరించుకున్నాయి.

1. ఉత్తమ చిత్రం & దర్శకత్వం

- ఉత్తమ చిత్రం (Best Picture): One Battle After Another.
- ఉత్తమ దర్శకుడు (Best Director): పాల్ థామస్ ఆండర్సన్ (Paul Thomas Anderson) - తన సుదీర్ఘ కెరీర్లో ఈయనకు ఇదే మొదటి ఆస్కార్.
- విశేషం: ఈ చిత్రం మొత్తం 6 ఆస్కార్ అవార్డులను కైవసం చేసుకుంది (ఉత్తమ చిత్రం, దర్శకత్వం, అడాప్టెడ్ స్క్రీన్ ప్లే, కాస్టింగ్, సహాయ నటుడు సహా).

2. నటీనటుల విభాగాలు

- ఉత్తమ నటుడు (Best Actor): మైఖేల్ బి. జోర్డాన్ (Michael B. Jordan) - చిత్రం: *Sinners*.

- **ఉత్తమ నటి (Best Actress):** జెస్సీ బక్లీ (Jessie Buckley) - చిత్రం: *Hamnet*. ఈ కేటగిరీలో ఆస్కార్ గెలుచుకున్న **తొలి ఐరిష్** నటిగా ఈమె రికార్డు సృష్టించింది.
- **ఉత్తమ సహాయ నటుడు (Best Supporting Actor):** షాన్ పెన్ (Sean Penn) - చిత్రం: *One Battle After Another*.
- **ఉత్తమ సహాయ నటి (Best Supporting Actress):** అమీ మాడిగన్ (Amy Madigan) - చిత్రం: *Weapons*.

చారిత్రాత్మక విజయాలు (HISTORIC WINS)

- **సినిమాటోగ్రఫీలో రికార్డు:** ఆటం డురల్డ్ అర్కాపావ్ (Autumn Durald Arkapaw) *Sinners* చిత్రానికి గానూ ఉత్తమ సినిమాటోగ్రఫీ అవార్డును గెలుచుకున్నారు.
- ఈ అవార్డు పొందిన **తొలి మహిళా సినిమాటోగ్రాఫర్** మరియు **తొలి నల్లజాతీయురాలు (First Black person)** గా ఆమె చరిత్ర సృష్టించారు.
- **కొత్త కేటగిరీ:** ఆస్కార్ చరిత్రలో ఈ ఏడాది మొదటిసారిగా "Best Casting" (ఉత్తమ కాస్టింగ్) అవార్డును ప్రవేశపెట్టారు. దీనిని *One Battle After Another* చిత్రానికి గానూ **కాసాండ్రా కులుకుండిస్ (Cassandra Kulukundis)** అందుకున్నారు.
- **రయాన్ కూగ్లర్ (Ryan Coogler):** ప్రముఖ దర్శకుడు రయాన్ కూగ్లర్ తన కెరీర్లో మొదటి ఆస్కార్‌ను (*Sinners* - ఉత్తమ ఒరిజినల్ స్క్రీన్ ప్లే) అందుకున్నారు.

పరీక్షల కోసం క్వీక్ బిట్స్ (QUICK BITS FOR EXAMS):

- 98వ ఆస్కార్‌లలో ఉత్తమ చిత్రంగా నిలిచింది ఏది? - *One Battle After Another*.
- ఆస్కార్ గెలుచుకున్న తొలి మహిళా సినిమాటోగ్రాఫర్ ఎవరు? - ఆటం డురల్డ్ అర్కాపావ్.
- మొట్టమొదటి 'Best Casting' ఆస్కార్ అవార్డు ఏ చిత్రానికి దక్కింది? - *One Battle After Another*.
- ఉత్తమ నటిగా ఆస్కార్ పొందిన తొలి ఐరిష్ నటి ఎవరు? - జెస్సీ బక్లీ.
- పాల్ థామస్ ఆండర్సన్ ఏ చిత్రానికి గానూ ఉత్తమ దర్శకుడి అవార్డు పొందారు? - *One Battle After Another*.

రాజ్య్యుపేట ఫిష్ లాండింగ్ సెంటర్ (FISH LANDING CENTRE) - ఆంధ్రప్రదేశ్

1. ప్రాజెక్టు నేపథ్యం (PROJECT BACKGROUND)

- **వేదిక:** ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని **అనకాపల్లి జిల్లా, రాజ్య్యుపేట**.
- **ఆమోదం:** ఈ ప్రాజెక్టును కేంద్ర మత్స్య, పశుసంవర్ధక మరియు పాడిపరిశ్రమ మంత్రిత్వ శాఖ 2022 మార్చి 30న ఆమోదించింది.
- **పథకం (Scheme):** ఈ ప్రాజెక్టు **ప్రధాన మంత్రి మత్స్య సంపద యోజన (PMMSY)** కింద చేపట్టబడింది.

2. ఆర్థిక అంచనాలు (FINANCIAL ESTIMATES)

- **మొత్తం అంచనా వ్యయం:** ₹24.77 కోట్లు.
- **కేంద్ర ఆర్థిక సహాయం:** ₹14.86 కోట్లు (PMMSY నిధుల నుండి).

3. అమలు మరియు ప్రస్తుత స్థితి (IMPLEMENTATION & STATUS)

- **నిర్వహణ సంస్థ (Executing Agency):** ఆంధ్రప్రదేశ్ మారిటైమ్ బోర్డ్ (APMB).

- **ప్రస్తుత స్థితి:** ఈ ప్రాజెక్టు ప్రస్తుతం టెండర్ దశలో ఉంది (2026 జనవరి 21న ఐదవసారి టెండర్ పిలిచారు).
- **కాలపరిమితి:** టెండర్ ఖరారైన తేదీ నుండి ఒక ఏడాదిలోపు పూర్తి చేయాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నారు.

4. మౌలిక సదుపాయాలు మరియు ప్రయోజనాలు

- **సదుపాయాలు:** ఫిష్ లాండింగ్ ఫెసిలిటీ, ఆక్షన్ హాల్ (వేలం హాల్), నెట్ మెండింగ్ షెడ్ (వలల మరమ్మత్తు), ఫిష్ డ్రైయింగ్ ప్లాట్ ఫారమ్, బోట్ పార్కింగ్ మరియు రిపేర్ యూనిట్లు, రహదారులు మరియు డ్రైనేజీ వ్యవస్థ.
- **ప్రయోజనం:** డీటెయిల్డ్ ప్రాజెక్ట్ రిపోర్ట్ (DPR) ప్రకారం, ఈ కేంద్రం ద్వారా సుమారు 1,536 మంది మత్స్యకారులకు ప్రత్యక్షంగా ప్రయోజనం చేకూరనుంది.

పరీక్షల కోసం క్వీక్ బిట్స్ (QUICK BITS FOR EXAMS):

- **PMMSY కింద ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఏ ప్రాంతంలో ఫిష్ లాండింగ్ సెంటర్ కు అనుమతి లభించింది?** - రాజయ్యపేట (అనకాపల్లి జిల్లా).
- **PMMSY పూర్తి పేరు ఏమిటి?** - ప్రధాని మంత్రి మత్స్య సంపద యోజన.
- **రాజయ్యపేట ప్రాజెక్టు అమలు చేసే సంస్థ ఏది?** - ఆంధ్రప్రదేశ్ మారిటైమ్ బోర్డ్ (APMB).
- **ప్రస్తుత కేంద్ర మత్స్య మరియు పశుసంవర్ధక శాఖ మంత్రి ఎవరు?** - రాజీవ్ రంజన్ సింగ్ (లల్న సింగ్).
- **ఈ ప్రాజెక్టు ద్వారా ఎంతమంది మత్స్యకారులకు లబ్ధి చేకూరనుంది?** - 1,536 మంది.

భారత్ టాక్సీ (BHARAT TAXI): భారతదేశపు మొదటి సహకార రైడ్-హెయిలింగ్ ప్లాట్ ఫారమ్

1. ప్రాజెక్టు నేపథ్యం (BACKGROUND)

- **స్వభావం:** ఇది భారతదేశపు మొట్టమొదటి సహకార సంఘం నేతృత్వంలోని (Cooperative-led) రైడ్-హెయిలింగ్ (టాక్సీ బుకింగ్) ప్లాట్ ఫారమ్.
- **దార్శనికత (Vision):** 'సహకార సే సమృద్ధి' (Sahkar se Samridhhi).
- **రిజిస్ట్రేషన్:** మల్టీ-స్టేట్ కోఆపరేటివ్ సొసైటీస్ యాక్ట్, 2002 కింద నమోదైంది.
- **ముఖ్య తేదీలు:** * స్థాపన: జూన్ 6, 2025 (8 జాతీయ స్థాయి సహకార సంస్థల ద్వారా).
- అధికారిక ప్రారంభం: ఫిబ్రవరి 5, 2026.

2. ప్రధాన నమూనా - 'సారథి-యజమాని' (SARATHI-OWNER MODEL)

ప్రస్తుత అగ్రిగేటర్ (Ola, Uber వంటివి) మోడల్ కు భిన్నంగా భారత్ టాక్సీ కింది వినూత్న పద్ధతులను అనుసరిస్తోంది:

- **యజమాని హోదా:** డ్రైవర్లను (సారథులు) కేవలం భాగస్వాములుగా కాకుండా, సహకార సంఘం యజమానులుగా మారుస్తుంది.
- **జీరో-కమిషన్:** ఈ ప్లాట్ ఫారమ్ డ్రైవర్ల నుండి ఎటువంటి కమిషన్ తీసుకోదు. లాభాలన్నీ నేరుగా డ్రైవర్లకే అందుతాయి.
- **నిర్ణయాధికారం:** బోర్డ్ ఆఫ్ మేనేజ్ మెంట్ లో డ్రైవర్లకు ప్రాతినిధ్యం ఉంటుంది.

3. 'సారథి దీదీ' (SARATHI DIDI) ఫీచర్

మహిళా సాధికారత మరియు భద్రత కోసం ప్రత్యేకంగా ఈ ఫీచర్ ను ప్రవేశపెట్టారు:

- **మహిళా ఉపాధి:** మహిళలను డ్రైవర్లుగా ప్రోత్సహించడం.
- **మహిళల భద్రత:** మహిళా ప్రయాణికులు మహిళా డ్రైవర్లనే ఎంచుకునే (Women-driven taxi) సదుపాయం.
- **భద్రతా చర్యలు:** SOS బటన్, లైవ్ లొకేషన్ ట్రాకింగ్ మరియు 24/7 కస్టమర్ సపోర్ట్.

4. విస్తరణ మరియు గణాంకాలు

- **ప్రస్తుత సేవలు:** ఢిల్లీ NCR (ఢిల్లీ, గురుగ్రామ్, నోయిడా, ఫరీదాబాద్, ఘజియాబాద్) మరియు గుజరాత్ (అహ్మదాబాద్, రాజ్ కోట్, సోమనాథ్, ద్వారక).
- **భవిష్యత్తు లక్ష్యం:** రాబోయే మూడేళ్లలో టైర్ 2, టైర్ 3 నగరాలతో పాటు తహసీల్ స్థాయి వరకు విస్తరించడం.
- **యూజర్ గణాంకాలు (మార్చి 1, 2026 నాటికి):**
 - రిజిస్టర్డ్ యూజర్లు: 21.34 లక్షలు.
 - రిజిస్టర్డ్ సారథులు: 2.31 లక్షలు.

పరీక్షల కోసం క్వీక్ బిట్స్ (QUICK BITS FOR EXAMS):

- **భారత్ టాక్సీని ప్రారంభించిన మంత్రిత్వ శాఖ ఏది?** – కేంద్ర సహకార మంత్రిత్వ శాఖ.
- **భారత్ టాక్సీ ఏ చట్టం కింద నమోదైంది?** – మల్టీ-స్టేట్ కోఆపరేటివ్ సొసైటీస్ యాక్ట్, 2002.
- **సారథి దీదీ (Sarathi Didi) పథకం ఉద్దేశ్యం ఏమిటి?** – మహిళా డ్రైవర్లను ప్రోత్సహించడం మరియు మహిళా ప్రయాణికులకు భద్రత కల్పించడం.
- **భారత్ టాక్సీ ఏ మోడల్ పై పనిచేస్తుంది?** – జీరో-కమిషన్ మరియు సారథి-ఓనర్ మోడల్.
- **సమాచారాన్ని లోక్ సభలో అందించిన కేంద్ర మంత్రి ఎవరు?** – శ్రీ అమిత్ షా.

